

Pátkai Béla

Rövid megemlékezés Billy Graham 90. születésnapján

Egy farmházban született, Charlotte közelében, 1918. november 7-én, 3 nappal azelőtt, hogy édesapja 30 éves lett, és 4 nappal az első világháború fegyverszünetének megkötése előtt!

*

Szeretettel emlékezem *Billy Graham* baptista igehirdető, evangélista eddigi életútjának néhány általam fontosnak tartott állomására. Magyarországon ismertté kétségtelenül az 1989. július 29-én a Népstadionban mintegy 100 ezer hallgató előtti szolgálata által vált. Sokak szerint a kelet-európai változásokhoz nagyban hozzájárult Billy Graham. Kétségtelenül fontos szerepe volt a szent korona visszaadásában is. Abban a reményben kezdem munkámat, hogy többen csatlakozni fognak emlékezéseikkel, és együtt adunk hálát az Úr Jézusnak Graham testvérünk hűséges szolgálatáért, melyen keresztül a kereszt evangéliuma diadalmaskodhatott sok millió ember életében!

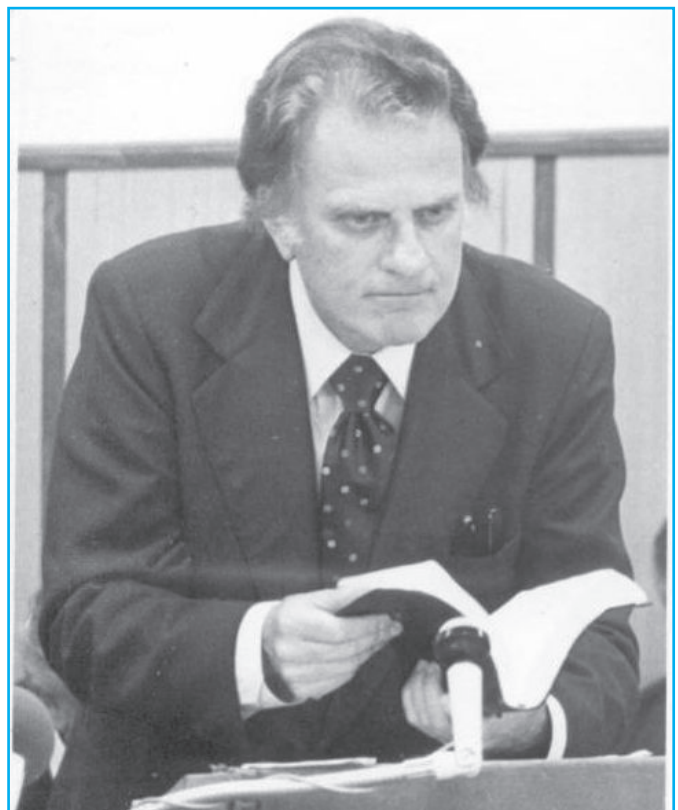
Nos, nézzük először is a „Társaság” hitvallását, melynek utolsó pontja igen szokatlannak mondható!

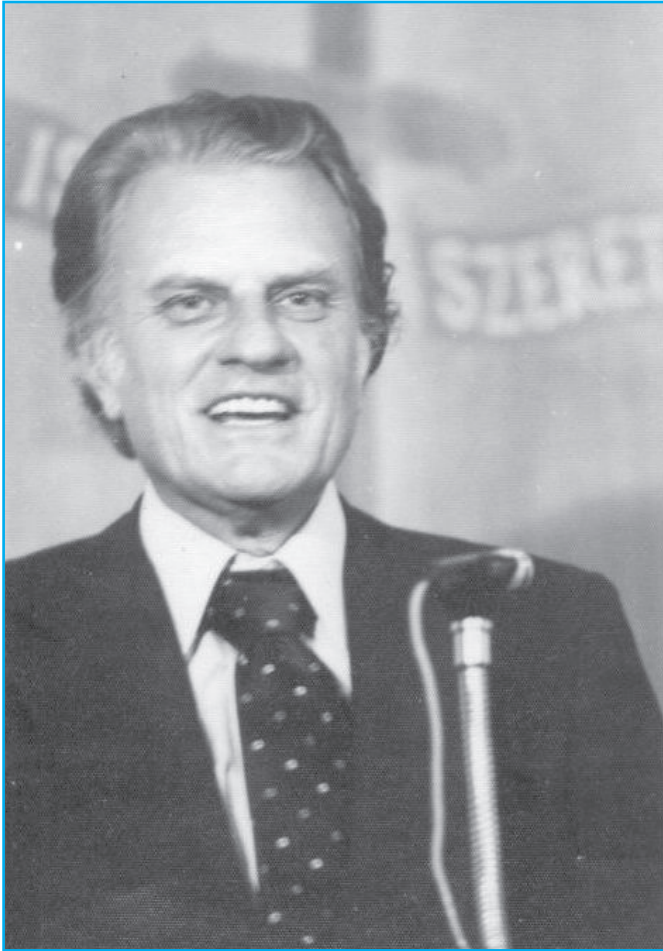
- A Biblia Isten tévedhetetlen igéje, mely az ő szent és inspirált szava, és amely mindenekfölötti és legvégső tekintély.
- Az egy Isten három személyben létezik, aki az Atya a Fiú és a Szentlélek.
- Jézus Krisztus a Szentlélektől fogant és Szűz Máriától született. Büntelen életet élt, bűneinket magára vette, meghalt és feltámadott, az Atya jobbjára ült, és ott a mi közbenjárónk és szószólónk.
- Minden ember mindenütt elveszett és Isten ítéletére számíthat, ezért szükséges, hogy eljusson Jézus Krisztus megváltásának ismeretére az ő kereszten kifolyt vére által.
- Krisztus feltámadt a halottak közül, és hamarosan visszajön.

– Kell hogy a szent, keresztyén életet élők felelősséget érezzenek a megtört és szociális szükségben lévő felebarátaik iránt.

– Újra és újra el kell magunkat kötelezni a mi Urunk iránti szolgálatra és az életünk feletti teljes uralmára.

– A kommunikáció minden új lehetőségét meg kell ragadnunk annak érdekében, hogy a Jézus Krisztusról szóló evangéliumot a világ minden tájára eljuttassuk!

Ez az utolsó pont utal arra a stratégiára, mely 1949-től napjainkig jellemzi az evangélikációs társaságot. Minden modern technikai eszközt igénybe venni az evangélium terjesztésének ügyében!

A következőkben néhány kiemelkedően fontos életrajzi részletre hívom fel a figyelmet. Több idézet a *Billy Graham története* című könyvből származik, melyet: *John Pollock*, Graham hivatalos életrajzírója írt.

Dr. Haraszi Sándorral a szószéken 1977-ben

Archie Dennis énekével szolgált Graham mellett Tahiban 1977-ben

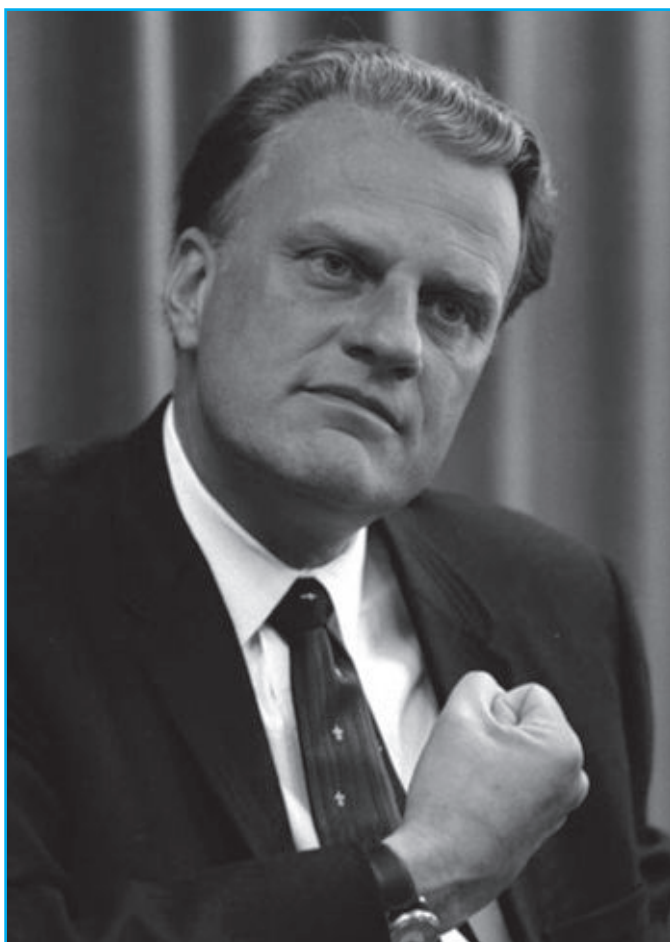
1949-ben volt első evangélikációja Los Angelesben. A főtéren hatalmas sátrakat állítottak föl, melyeket „Vászonkatedrálisnak” neveztek. Kiemelve szolgálatának kezdetét, az 1949 szeptemberében megtartott Los Angeles-i evangélikációt, melyet a „Fiatalok Krisztusért” ébredési mozgalom keretében tartott, azonnal felismerve a média szerepének fontosságát. Mindennap az újságok címlapján közölték az evangélikáció hírét és a róla kialakult pozitív véleményét!

A „Döntés Órája” rádióadás 1950. november 5-én kezdődött. Ekkor 32 éves volt Billy Graham. Az ABC hálózatán 150 rádióadó vette át és közvetítette vasárnapként az igehirdetést. Felmérések szerint többen hallgatták országszerte, mint a különféle hírműsorokat! Nem volt könnyű összegyűjteni az induló összeget (25 000 dollár). Graham elhatározta, hogy nem fordul jómódú üzletemberekhez, hanem gyűjtést tart Portlandben (Oregon) az esti összejövetel végén. Előtte azonban gyermeki hittel tárta föl az Úr előtt a kérését, melyben éjfélig gondolta a határidőt a 25 000 dollár összegyűjtésére. Amikor a jelenlévőkkel ezt tudatta, sokan nevetni kezdtek. 1950-ben 25 000 dollár óriási pénz volt! De éjfélre meglett! Igaz, a cipősdobozba összegyűjtött pénzt, amikor megszámlálták, mindössze 23 500 dollár volt. Munkatársai azonnal felajánlották, hogy kiegészítik, de Graham nem engedte. Csak ennyit mondott: éjfélre 25 000 dollár. Majd késő este szállodai szobájába ment. Egyszer valaki kopogtatott az ajtón, majd belépett hozzá, és asztalára tett 2 borítékot. Kibontotta, az egyikben 1000 dollár a másikban 500 dollár volt. Éjfél előtt meg lett a 25 000 dollár. Isten meghallgatta gyermeki könyörgését. Elindulhatott a tervezett rádióadás, a „Döntés Órája.” Még ebben az évben hozták létre

Fiai, Will, Franklin és az apa

öt személy közreműködésével a „Billy Graham Evangélizációs Társaságot” azzal a szándékkal, hogy adómentességet élvezhessenek. Ruth, Billy, Cliff Barrows és két külsős, a Wilson testvérek alapításában. Graham először tiltakozott, hogy neve szerepeljen a társaság elnevezésében, de végül meggyőzték, hogy ismertsége nagyban hozzájárul szolgálatuk eredményességéhez.

* A *Christianity Today* magazin születésének a történetét maga Graham a következőképpen mondta el: „1953 egyik hajnalán, két óra tájt történt, hogy az ötlet megszületett, valamilyen módon el kellene érni a széles tömegeket. Néhány órával később már összeállt bennem az új magazin koncepciója. A neve is megszületett: *Christianity Today* (Keresztyénség Ma).

„Tervem az volt – nyilatkozta később –, hogy azok a magasan képzett fiatal munkatársak készítsék a magazint, akik elkötelezettek magas tudományos képességükkel és Krisztusnak átadott életükkel az Isten ígéje iránt. Először úgy gondoltam, hogy főleg a lelkipásztorokhoz szóljon, hogy helyreállítsuk intellektuális elkötelezettségüket a felnövekvő új generáció felé.

Billy Grahamnek ez a hajnali ötlete akkor valósult meg 1956-ban, amikor a nyomdában legördült a szalagról az a 285 000 példány, melyet ingyenesen küldtek el, elsősorban lelkipásztorok számára. Anyagilag *J. Howard Pew* olajmágnás finanszírozta! A CT magazin

53 évvel ezelőtt jelent meg először, és azóta is komoly befolyást gyakorol a protestáns keresztyénség teológiai, társadalmi, kulturális gondolkodására.

A zászlóbontás után még tizenkét különféle elnevezésű kiadvány látott napvilágot, mint a CT (Keresztyénség Ma) nemzetközi kiadványai: *Fellángol Hited az Egyetemi Években*, *Házassági Kapcsolat*, *Mai Keresztyén Nő*, *Keresztyén Történelem és Életrajz*, *A Te Gyülekezeted*, *Mai Keresztyén*, *Becsületes Férfiak*, *Egyházi Törvény és Adójelentés*, *Könyv és Kultúra* stb. Mindezek a kiadványok rendszeresen mintegy 2,5 millió olvasót érnek el. Ugyanakkor az internetszolgáltatás látogatóinak a száma több mint 2 millió! Az állandó elektronikus feliratkozók száma elérte az 1,2 milliót, akik a 34

1977-ben Tahiban

hírlevélből és a különféle közvetítésekből tölthetnek le anyagokat. Mindent összevetve a rendszeres olvasók és akik különféle anyagokat töltenek le, elérik a 4,5 milliót!

A magazinok célja az volt és ma is az, hogy a „régí üzenetet” új nyelvezeten szólaltassák meg!

Graham noha jó viszonyban volt *Martin Luther Kinggel*, mégsem vett részt a demonstrációiban. Viszont határozottan

hirdette a fehérek és feketék közötti megbékélés fontosságát. Az USA déli államaiban sem volt hajlandó arra, hogy az előrehívottak különüljenek el børszínüknek megfelelően. Texasban egyszer engedte meg (1950-ben) egy futballstadionban, hogy a hallgatók børszínük szerint foglalják el helyeiket! Később kijelentette, hogy soha többé nem prédikál olyan stadionban, ahol nem ülhetnek vegyesen hallgatói!

Graham föllépett a faji megkülönböztetés teóriája ellen is, amikor kijelentette a legnagyobb nyilvánosság előtt, hogy: „A szegregációnak nincs bibliai alapja.”

Billy Graham már 1952-ben hangoztatta a fent említett álláspontját. És *Jackson* városában az evangélizáció megkezdésekor kijelentette: „Azért jöttem a városba, hogy az evangéliumot hirdessem, és nem azért, hogy beálljak a helyi szokások sorába!”

Graham nyitottságáról a különféle keresztyén felekezetek és a zsidók felé, valamint más világvallások irányába is azt kell hangsúlyoznunk, hogy megalkuvó soha nem volt a Biblia igazságait illetően, de szeretettel fordult oda mindenki felé!

1960-ban alapította Graham a *Decision Magazine*-t, mely azóta is megjelenik havi rendszerességgel több nyelven, többek között németül is! Sajnos magyarul nem!

Graham önmagáról vall: „Évente 3–6 hónapot töltök evangélizációs körutakon, főleg külföldön. Amikor otthonba érkezem a hegyek közé, az első néhány nap nem tudok mit kezdeni magammal. Olykor ezek depressziós idők, de hamar elmúlnak. A körutak alkalmával nagy nyomás nehezedik rám, a felelősség hatalmas súlya, ilyenkor 11-12 óra körül kerülök

ágyba, nagyon rossz alvó vagyok, gyakran felébredek éjszaka, vagy nagyon korán, amikor az agyam azonnal elkezd dolgozni. Ez az idő, amikor az áhitatot megtartom, hosszú fejezeteket olvasok a Szentírásból! Nem a 7–7,30-ig olvasó

bibliás ember vagyok!” Prédikálni mindig a *King James Version*ből szokott.

Billy Grahamnek nem volt magánélete, hiszen bárhová ment, mindenütt felismerték és megszólították. Amennyiben úgy adódott, hogy étteremben étkezett, az autogramadása tízszer annyi ideig tartott, mint az ebéd. Egyik étteremben a mosdóba igyekezett Graham. Valaki megállította, és ezt mondta neki: „Mondták már önnek, hogy mennyire hasonlít Billy Grahamre?” Így válaszolt: „Igen, mindig azt mondják, hogy hasonlítok rá!” Mire a férfi ezt mondta: „Ahogy közelebről nézem, valójában nem is hasonlít rá!”

Billy legkedveltebb története mégis az, amikor egy liftben lefelé menet kérdezte meg tőle valaki: „Ön Billy Graham?” Miután Billy azt mondta: „Igen, én vagyok”. Így sóhajtott fel az illető: „Ó, kicsoda alászállás lesz itt!”

Feleségével, Ruthal

Franklin Graham lelkész segíti édesapját, Billy Grahamet

Angliában egy vonat étkező kocsijában rendelt Graham almát, nem tudva, hogy az alkoholtartalma. Erre a skót pincér a következőket mondta: „Eddig azt hittem, hogy ön Billy Graham, de ezek után egészen biztos vagyok abban, hogy ön nem ő!”

A technikai eszközök használatát illetően érdemes megemlíteni a „telefonos tanácsadás” szolgálatát. Már 1959-ben Melbournben alkalmazták, de igazán a '80-as években teljesedett ki. Bostonban például a három esti televíziós evangélikáció kapcsán mintegy 200 000 hívás érkezett az ország különböző pontjairól, melyekre képzett tanácsadók válaszoltak. Összesen 557 vonal állt a rendelkezésükre, és 4000 tanácsadó váltotta egymást a telefonoknál. Megdöbbenve tapasztalták a sok problémával küszködő ember őszinteségét, mely házassági válsággal, öngyilkossági késztetéssel, alkohollal, erkölcselenséggel, sátánizmussal, betegséggel kapcsolatos megke-resésekben nyilvánult meg, és így találtak megoldást az evangélium által. Sok döntés született!

Lausanne Konferencia, Amszterdam 1983, Amszterdam 2000 – Billy Graham szívét egyre jobban foglalkoztatta az egyházak sorsa, küldetésstudata és a személyes evangélikáció helyzete, az ún. laikus evangélisták képzése stb.

Billy Graham humora (ezt akkor mondta el, amikor az angol királynő vendége volt Edinburg-ban, egyik katolikus papneveldeben és mintegy 2000 fő hallgatta beszédét, havas, hideg időben, a kis templom udvarán a szabadban.) – Egy texasi baptista esetét mesélte el, aki felment New Yorkba lovával versenyezni. A katolikus pap szokás szerint megáldotta a versenyző lovakat. Az első négy lovat megáldotta, majd az ötödik következett, mely a texasi emberé volt. Miután megáldotta, megkezdődött a verseny. Félúton a texasi lova összeesett és elpusztult. A texasi rohant oda a paphoz, és zúgolódott. A pap így válaszolt: „Fiam, te nem lehetsz kato-

likus”. „Nem is – válaszolt a texasi –, én baptista vagyok!” „Ó, most már értem! – válaszolt a pap! Hiszen, ha katolikus volnál, tudnod kellene, hogy mi a különbség az áldás és az utolsó kenet között!” Ezt követően a hallgatóság már Graham kezében volt! A 23. zsoltár alapján hirdette Jézus Krisztus szabadító munkáját. Hangsúlyozta, hogy „a jó pásztor maga Jézus Krisztus, aki a világ bűneit hordozza. Isten a keresztről azt üzeni neked, hogy szeret téged!”

Graham bukaresti szolgálata 1985. szeptember 7-én jól tükrözi helyzetfelismerési képességét. Meleg szeretettel fogadják szűzanya ünnepén, és lehetőséget kap az igehirdetésre. Graham azt az ígét olvassa fel, amikor a kánai menyegzőn az Úr Jézus a vizet borrá változtatja, illetve amikor anyja, Mária a szolgálóknak a következőket mondja: „*Bármit mond nektek, tegyétek meg!*” (Jn 2,5) Ennek az ígének az alapján hirdette: „A Szűz azt akarta, hogy az ünnepen részt vevők üdvösségüket bízzák egészen Jézusra. Ez az, amit szavai jelentenek ma is a mi számunkra!”

Hatan, akik megváltoztattak egy évszázadot – a Gallup intézet felmérése alapján:

Nelson Mandela, Alexander Szolzsenyicin, Billy Graham, Teréz anya, Elie Viesel és II. János Pál pápa. Graham a 3. helyet kapta Nelson Mandela és Szolzsenyicin után!

A Gallup intézet felmérése az elmúlt évben, az alábbi témakörben: „Kérem, jelezze az alábbiakban, hogy kit tart az elmúlt évezred legkiemelkedőbb emberének!” 1. Teréz anya, 2. Martin Luther King, 3. *John F. Kennedy*, 4. *Albert Einstein*, 5. *Helen Keller*, 6. *Franklin D. Roosevelt*, 7. Billy Graham

Billy Graham 5 legnépszerűbb kiadványa, melyet meg is filmesítettek, és amelyből három magyarul is megjelent (*World Wide Pictures films*):

A Menedék – 1975

Joni – 1979

For Pete's Sake – 1968 (Petiért)

Csapdában – 1987

Something to Sing About – 2000 (Valamiről énekelni).

Megosztom néhány személyes élményeimet is. Ma talán kevésbé tudjuk értékelni azt, ha különféle híres előadókat hallhatunk. Akkor (a '70-es, '80-as években) szinte ki voltunk éhezve arra, hogy a szabad világból érkezőket hallgathassuk. Úgy gondoltuk, aki Nyugatról jön, az mind szent ember! Billy Graham pedig maga az elképesztő csoda! Hogy rádióadásai vannak, tévében evangélikál, könyvek tucatjait adja ki és magazinokat, újságokat jelentet meg, sőt filmeket készít stb. A mi kis *Békehírnökünk* küzdelmeit ismerve mindez hihetetlen volt és elképesztő csoda is egyben!

Teológuskoromban hallottam először Billy Grahamet magnetofonról. Egyik evangélikációs prédikációját fordították magyarra. Körülültük a magnetofont néhányan, és egy angolul

is tudó testvér mondatról mondatra fordította. Óriási élmény volt!

Idővel több és több könyvét ismertem meg, és amikor először jött Magyarországra (többi látogatása során is!), végigkísérhettem útjain, kellő távolságból. Debreceni szolgálata során foghattam vele kezét először. Magyarországi útjai: 1977-ben Budapest, Nap utcai imaház, Debrecen, Pécs, majd 1985, amikor Pécsen a katolikus katedrális előtti téren több ezer ember hallgatta és látta a hatalmas, talán 6 x 12 méteres képernyőn, melyet Angliából szállítottak ide. 1989. július 29-én volt a nagy népstadionbeli evangélicizáció, melyről azt írta a *Népszabadság*, hogy: „Angyal szállt le a Stadionra!” *Gerzsenyi Sándor a Békehírnök* egyik számában „Elkezdődött a csoda” címmel írt cikket; idézet a cikkből: „Céltudatos ez a prédikáció. Minden mondata egy irányba mutat, egy cél felé tör és vonz: Indulj el Isten felé! Közeledj Jézus Krisztus keresztyéhez! Add át magad teljesen! Kezdj új életet! Fogadd el a helyreállító kegyelmet!”

Billy Graham magyarországi útját végigkísérve számtalan élményem volt, de hadd emeljem ki azt, mely Debrecenhez köthető!

Az evangélicizáció alapigéje (Debrecen, 1977): Lk 4,14–20. Részlet az igéből: „*Az Úr Lelke van énrajtam, mivel felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessek a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat,* (késői kéziratok hozzátesszik: *hogy meggyógyítsam a töredelmes szívűeket), és hirdessek az Úr kedves esztendejét.*” *Ekkor összegöngyöltve a könyvtekercset, átadta a szolgának, és leült. A zsinagógában mindenkinek a szeme rajta függött.*” Mindannyiunk számára megdöbbentő élmény volt látni a kis imaházba bezúfolódott tömeget, a téren úgyszintén, majd a hangszórók kikapcsolása miatti felzúdulást. Egy időre eltűnt Graham táskája, melyben a vázlatai voltak. Igehirdetését jegyzete nélkül kezdte el, majd prédikációja közben nyilvánosan az őt szállító gépkocsi sofőrje a szószékhez menve adta át táskáját. Egyébként az őt szállító gépkocsi szédületes sebességgel hajtott, szűk egyirányú utcákon, talán így is megpróbálva a híres evangélista idegrendszerét? Így kezdődött a debreceni evangélicizáció az egész napos fárasztó hortobágyi program után. Mindent elkövettek, hogy erejét vegyék az üzenetnek, de nem sikerült.

Este későn indultunk vissza Budapestre. A Grahamet szállító gépkocsi is elég későn indult, de még később az újságírókat és prominens egyházi vezetőket szállító kocsik. *Pócsik Béla* szolgatársunk S 100-as gépkocsijában öten ültünk, szorongtunk, köztünk *Denton Lotz* testvér is, aki igen nehezen élte meg a Budapestig tartó éjszakai utazást! Mi pedig úgy gondoltuk, nem árt meg neki, ha egy kicsit belekóstol a mi jóléti szocialista társadalmunk életörömeibe!

Bölcsek mondások Billy Grahamtól

„A forró fej és a hideg szív soha nem old meg semmit!”
 „Semmi rossz nincs abban, ha az emberek birtokolják a vagyont, a baj akkor kezdődik, amikor a vagyon birtokolja az embereket!”

„Isten két kezét adott nekünk, egyiket azért, hogy elfogadjunk, a másikat azért, hogy adjunk!”

„Az igehirdető próbája a gyülekezet, hogy amikor hazamennek a hívek, ne azt mondják: 'Ó, de csodálatos igehirde-

tés volt!', hanem azt mondják: 'Ezt feltétlenül meg fogom valósítani.'”

„A hegycsúcsokról szép a kilátás, és mély gondolatok szülehetnek ott, de a termés lent a völgyben növekszik!” (A szószék és a gyülekezet közti kapcsolatról mondta ezt.)

„Önmagunkért ejtett könnyeink a gyengeségünk jelei, de a másokért hullatott könnyeink az erő jelei!”

„A Biblia üzenetének hitből való elfogadása által abszolút konkrétan megismerhetjük és megérthetjük Istent!”

Interjú Billy Grahammal 1981. július 17-én, melyet 2006. október 24-én újra leközölt a *Christianity Today Magazin*. A hosszú interjúból csupán öt kérdést és a rá adott választ közlöm, tanúságul:

– *Melyik fontosabb a tömegevangélicizáció vagy a személyes evangélicizáció?*

– A személyes evangélicizáció. Megítélésem szerint nincs olyan, hogy tömegevangélicizáció – ez félreértés. Ha két emberhez beszélsz, már egy csoporthoz beszélsz. Az úgynevezett tömegevangélicizációnak a személyes evangélicizációra kell épülnie ahhoz, hogy hatékony legyen.

– *Korábban azt mondta egyszer, hogy a világ nem nyerhető meg egy stadionból. Mégis nem helyezett túl nagy hangsúlyt a stadionevangélicizációkra?*

– Nem, egyáltalán nem gondolom. Isten engem a magvetésnek egy sajátos területére hívott el. Isten már az evangélicizációknak más módszereit is felélesztette, melyek sikeresebbek, mint a mieink voltak.

– *Mit tudna elmondani nekünk a II. János Pál pápával való legutóbbi találkozásáról?*

– Kb. fél órát töltöttem a pápánál egy nagyon személyes, intim beszélgetés formájában. Ő különösen barátságos volt, és érdeklődött munkánk iránt. Nemrégén jártam Lengyelországban, és a benyomásaim felől érdeklődött. Beszélgettünk a keresztyén hit lényegéről, volt, amiben egyezett a véleményünk, volt, amiben nem! Nagyra értékelem azt az erkölcsi bátorítást, amit személye jelent, és amikor meghallottam, hogy beteg, azonnal küldtem neki egy táviratot, biztosítva arról, hogy imádkozom érte, és gyógyulást kívántam neki.

– *Mit gondol ön, a pápával való találkozása segítette vagy hátráltatta a katolikus országokban élő evangéliciumi közösségeket?*

– Mexikóban segítette az összejöveteleinket, mivel a katolikusok szabadnak érezték magukat arra, hogy eljöjjenek az evangélicizációkra. Latin-Amerikában is gyorsan változnak a dolgok. A különbségek a protestánsok és a katolikusok között nagyok és mélyek, de sok példa van arra, hogy a két csoport legalább elkezdett egymással beszélgetni.

– *Milyen trendeket lát ön a katolikus egyházban?*

– Kétségtelen további nagyobb különbségek trendjét lehet tapasztalni. Amit korábban csak a protestánsoknál lehetett tapasztalni, az jelen van a katolikusok között is! Mindezek gyakorlati oldalát illetően a világ minden területén élő katolikusok között felfedezhető a Szentírás iránti fokozott érdeklődés.